

**Taitas
Lovoang At Ne Pol
Saparap Ne Taitas
Levelinga Loklox Axasep
Lamaares 67 A.D.**

Taitas neni xopmen laradi me Judaia, ketla mumu mun levenanasa at ne Pol, neni ga nunu at ne Iesu Karisito. Ap mo lavatpas at ne Pol ti tong asu Lagale Lavavang, ne Taitas neni lara atdi la nedig diga emu tangtagap amisik. Pol ga riki ne Taitas la ni gat pas uto Korin ga gepura nga. Melemu ne Pol ga tong i ri ne Taitas la neni ga ravausu ngan laradi gomgo mavana at luvuttadi nunu diga nemen to at losoxan Krit.

Lengkot silok keneng at na lovoang

1:1-4 Lavapaase momo at ne Pol ti ne Taitas.

1:5-16 Lempapaase mumu luvuttadi amgomgo at limixin nunu.

2:1-15 Levenanasa mumu leveloklok i nunuan.

3:1-11 Leveloklok nunuan ti lorooro at luvuttadi nunu.

3:12-15 Lentaba lempapaase bok at ne Pol la lavapaase abeese.

Lavapaase Axasep

¹ Nenia ne Pol, lasaxaruki at ne Moroa la lun pavang at ne Iesu Karisito. Nenia a gugu rik lox alolos lununu at lavaanat soxolik at ne Moroa. Nia a vanasa nom limixin mi levelinga ruturun at

ne Moroa xusu lorooro atdi nan manton tino, ²*la dinam doma voovo ri lorooro avolo. Na lorooro avolo ne Moroa ga tong ali i ganoxa at lereot. La levelinga ren i ruturun tinotno, nenii xopmen laradi xaxarang. ³*La nenii ga lok katling na levenaleng kusu nenii na lox asuvos na levelinga mumu lorooro avolo ri limixin. La nenii ga soxolik ka ia xusu nenia ana tong asu nom levelinga ren. Neni ne Moroa la nenii Laradi Loklox Arooro atnedik.

⁴*Nenia a malagan na levelinga ru ne Taitas. Nenu u lok ngan ne nuruk tino, mila nenu u nunu at ne Iesu Karisito xerekngan ia.

Letaba nabalamu mi lenmila tu boro at ne Moroa ne Temen dik eburu mi ne Iesu Karisito, Laradi Loklox Arooro atnedik.

Lugugu At Ne Taitas To At Losoxan Krit

⁵Nenia aga lok li u, ne Taitas, to Krit la aga on basinge u. Lavasuun teren keretna. Leventaba leven gugu at lotu to Krit kovisi na sixit avukat. La a vara i do una gugu axap nom levempanga nenia goxo epovo na gu axav i. Una soxolik ka tuvuttadi mukun ti lox ase limixin at laraogu lotu keneng at levenmenemen getgesara. Una lox i na, kerekngan nia aga tong i ru gano. ⁶*Loklok ap mo luvuttadi mukun na lok nunuan la nedii getgesara dina epot ka leges atkin mun, la laxamdaak mi laxaalik atdi dina nunu at ne Iesu, la loklok atdi nan manton kusu limixin petpes noxo epovo na

---

* **1:2:** Kl 1:27   * **1:3:** Ep 1:9-10; Ta 2:10; 3:4; 1 Ti 1:1,11   * **1:4:**
2 Ko 8:23; Ga 2:3; 2 Ti 1:2; 4:10; Ro 1:7   * **1:6:** 1 Ti 3:2-7; 2 Ti
2:24-26

tong i do nom laxamdag mi laxaalik di lox amisik laxakapmek, la kopmen dinang tonga res.

⁷*Nedi nom luvuttadi amgomgo dina lok tatao lugugu at ne Moroa maxeneng at lotu ren. Kuren la lorooro atdi nan manton at lemeren limixin. Di noxo paase xuxurung. Nemen ditak musak soso, di noxo inin tangtangku mi lengkadan lolos. Nemen dita vesep. Nemen dita vavara pilas solo.

⁸ Ketla nedidina lok maraose mi limixin boro vettipes. Dina momu asu loklok i nunuan ti lok tooro limixin. Lodoxoma atdi na lox avukat mun. Dina momu asu loklok i nunuan. Loklok atdi xopmen taxakapmek teren. La di epovo ri lok tatao avukat luruptuvuk atdi basinge lempanga ua xopmen na lox avukat. ⁹*Nedi dinam tebeng lolos levelinga ruturun at ne Iesu, kerekngan nia aga lox ase vam di min. Dina nemen kuren kusu dina lox alolos lununu at limixin mi levelinga ik mokso, la kusu dina lox akmokso lodoxoma atnedi limixin di xopara na momu asu levelinga at ne Iesu.

¹⁰*Una soxolik ka nedid, loklok atnedi in manton kerepmo, kusu dina sep pepe buaang nedid limixin nunu ro Krit ding tonga xepe levelinga ruturun. Mo limixin di paase gamasa mun la di babala arup limixin. Nedi limixin me Judaia, mo dim tebeng alolos levelinga at ne Moses.

¹¹*Una sep pepe di xusu di noxo vaase bok ba ro xeneng at laraogu lotu, mila dik lox ase limixin mi levelinga xopmen nak mokso la kerepmo dik lok kapmek lununu at limixin la dik lok kapmek bok

* **1:7:** 1 Ko 4:1   * **1:9:** 2 Ti 4:3; Ta 2:1   * **1:10:** 1 Ti 4:7

* **1:11:** Jo 10:12; 1 Pi 5:2; 2 Ti 3:6

lixitkis koetemen. Di lok na lavanga xusu dina lok kaka levempilas la na loklok atdi i lok kapmek tinotno.

¹² Lara leeme vapaase me go Krit ga lok keretna, “Limixin me Krit nedi limixin kaxarang, loklok atdi i lok kapmek ngan lababo sio la nedi dik molo at lugugu la di xoxo anan amisik.” ¹³*Na levelinga ren i ruturun. Kuren la una vaase sok di, kusu dina tu atmatkun at lununu atdi. ¹⁴*Una paase lolos bok tidi xusu di noxo mumu asu leventetere at lubung mixin me Judaia, la kusu di noxo mu asu levelinga atnedi ding tonga aie levelinga at ne Moroa. ¹⁵*Di lok do leventaba leveluxa i xaala. Ketla i lox avukat do limixin nunu dina anan leveluxa axap. Nedi limixin kakapmek kopmen dina nunu at ne Iesu Karisito la di ke xepe leventaba leveluxa mila lodoxoma atdi xopmen na lox avukat la loklok atdi i lok bilinga. ¹⁶*Di tong i do di nunu at ne Moroa, ketla kopmen na ruturun. Mila levempanga nunuan kopmen na ravaSU at lorooro atdi. Loklok atdi i lok kapmek at lemeren ne Moroa la at lemeren limixin. Nedi limixin tongtonga xepe mun, la dixo epovo na lok tevempanga i nunuan.

2

Leveloklox Ase Nunuan Ti Luvuttadi Nunu

¹*Ketla nenu ne Taitas, una lox ase limixin nunu mi loklok nunuan ik sixit eburu mi levelinga at ne Moroa. ² Una lox ase luvuttadi

---

* **1:13:** 2 Ti 4:2   * **1:14:** 1 Ti 4:7   * **1:15:** Mt 15:11; Ro 14:20

* **1:16:** 2 Ti 3:5; 1 Jo 1:6; 2:4   * **2:1:** Ta 1:9

mukun keretna. Di noxo inin tangtangku mi laxadan lolos. Dinam tebeng loklox avukat kusu limixin dina lok ngangao atdi. Levempanga axap dina lox i, na lox avukat mun la lununu atnedi nat kis aulis. Dina umsu mi labalamu. Dola teventaba dina lok tong pen di, di noxo subu, ketla dinaba tu atmatkun at lununu atdi.

³*La kerepmo bok una tong i ri lavakin mukun keretna. Luruptuvuk atnedi na dadat la nan manton. Di noxo tere momu tara. Di noxo inin amisik lengkadan lolos. Ketla loklok nunuan na ravaasu at lorooro atdi, kusu limixin dina ven di la dina momu asu nom loklok nunuan atdi. ⁴Loklok atdi na lox avukat, kusu dinaba epovo na tong asu levelinga ri lavakin maxat keretna. Dina balamu lavatlok atdi la dina balamu laxamdak mi laxaalik atdi. ⁵*Dina momu asu loklox avukat. Luruptuvuk atdi na dadat. Dina gugu avukat to xolonu atdi. Dina lok tooro limixin axap. Dinang tonga res at levelinga at lavatlok atdi. Dina momu asu luruptuvuk nunuan, kusu limixin maxamang at lotu di noxo epovo na tong i do levelinga at ne Moroa i lok kapmek.

⁶ La kerepmo bok una tong i ri luvuraau maxat do dina momu asu loklox avukat. ⁷*At levempanga axap nenu una lok leveloklok i nunuan ngan lampoovo ridi xusu nedii bok dina lok levempanga nunuan. Dola una lox ase limixin, una paase ruturun tidi la levelinga ram nak sixit nunuan. ⁸*Una vavang bok mi levelinga nunuan, kusu nedii di munepen midik, di noxo epovo na vaase momu dik, ketla dinaba lok mamangan.

---

* **2:3:** 1 Ti 3:11   * **2:5:** Ep 5:22   * **2:7:** 1 Ti 4:12; 1 Pi 5:3

* **2:8:** 1 Pi 2:15

9 *La una tong i ri lavasaxaruki do nedidinang tonga res at luvuttadi amgomgo atdi at levempanga axap. La dina gugu avukat kusu luvuttadi amgomgo atdi dina lok momo mi lugugu atdi. La nemen di guta vorang linga mi levelinga xapmek tinedi. **10** *Nemen ditap kip pilo xaka levempanga at luvuttadi amgomgo atdi. Ketla dina mumu asu loklok nunuan kusu luvuttadi amgomgo atdi dinaba ven i, do di epovo na gugu avukat at levempanga axap. Dina mumu asu na leveloklok kusu limixin kopmen dina nunu at ne Iesu dinaba ven kibis i do levelinga at ne Moroa, Laradi Loklok Arooro atdik, i lox avukat tinotno.

11 Nom limixin nunu dina mumu asu avukat levelinga at ne Moroa, mila ne Moroa ga lox asusu letaba nabalamu ri limixin axap. Neni ga riki ne Iesu Karisito xusu na lox arooro di. **12** *Kuren la ata ke xepe leveloklok kakapmek keretna. Ata ke xepe lorooro xapmek. Nemen dik ta ngaongao ri levempanga at na lavatbung menemen. Nemen dik gutak lok tangtangku, ketla lorooro atdik na dadat. La ata lok mo levempanga ne Moroa i vara i at na lavatbung menemen kopok. **13** *La kerepmo atam tebeng loklox avukat ap mo levenaleng atat kis tangais ti mo langsangan laaleng avukat, la lovotpot nunuan at ne Iesu Karisito, nenine Moroa silok atdik la nenil Laradi Loklok Arooro atdik. Neni naba rupot mi lisisixam silok at ne Temen. **14** *Neni ga raba i xusu nenin na un kaka amlong nedik basinge laxakapmek atdik

---

* **2:9:** 1 Ti 6:1   * **2:10:** Ta 1:3   * **2:12:** 1 Jo 2:16; Ep 1:4

* **2:13:** 1 Ko 1:7; Pl 3:20   * **2:14:** Ga 1:4; Pas 19:5; Lal 7:6; Sam 130:8; Isi 37:23; 1 Pi 2:9

ngan limixin melemelengan la kusu tana nemen
ngan limixin teren kusuk mun la tana lolos ti lok
leven gugu nunuan.

¹⁵*Na levelinga a tong pam i ru, ne Taitas, una
anasa limixin me Krit min, kusu una lox alolos
lorooro atdi mi na levelinga. La kerepmo bok una
vaase sok di, atla kopmen torooro avukat atdi. La
tara atdi guta lox abulubun kepe u, mila nenu
leeme vapaase at ne Moroa.

3

Luruptuvuk At Limixin Nunu

¹*La ne Taitas, una tong box i ri nom limixin
nunu do dina doxoma mumu lixitkis atdi
maxopok at lagavaman mi lavaeme silok. La
dinang tonga res at levelinga atdi la dina gagas
kusu dina lok leven gugu nunuan, ²*la di noxo
paase xapmek mumu tara. Ketla limila na nemen
at lebelen di, dina balamu limixin, la dina lok
ngangao ruturun at limixin axap, limixin nunu
la limixin bok maxamang at lotu.

³*Gano nedik limixin ta goxoklen lorooro
avukat, ta goxo ronga res at levelinga at ne
Moroa la levelinga bok at lavaeme silok. Satan
ga xarang dik la tagara ngaongao ri levempanga
at na lavatbung menemen. La taga mumu mene
nga lavavara atnedik. Lorooro atdik ga umsu mi
laxakapmek mi levereven peves at lempanga at
limixin petpes. La limixin diga musak dik la ta
gexo epen avukat.

* **2:15:** 1 Ti 4:12   * **3:1:** Ro 13:1-7; 1 Pi 2:13-14   * **3:2:** Pl 4:5

* **3:3:** 1 Ko 6:11; Ep 2:2; 5:8

4 *Ketla lebelen tuntun la labalamu at ne Moroa, Laradi Loklox Arooro atdik ga rupot, **5** *la nenii ga lox arooro dik. Neni goxo lox arooro dik mumu leven gugu nunuan atdik. Lebelen tuntun teren ni lavasuun at loklox arooro ren. Moroa ga lox arooro dik keretna. Loroonan Kaala ren ga gos kepe vam leveloklok kakapmek atdik la ga raba dik mi livipisik amaxat la lorooro maxat.

6 *Moroa ga sak tiki Loroonan Kaala ren saparap dik kusu na lok tooro dik. I epovo xuren, mila ne Iesu Karisito, Laradi Loklox Arooro atdik, ga uu nop loklok atdik. **7** *Kerepmo ne Moroa ga lox asepmus dik mumu letaba nabalamu ren la kerepmo ga tong atkatla li i do nedik limixin manmanton tino. La nedik tanaba ruuna ka lorooro avolo, mo dik tat kis tangais i. **8** Na levelinga mumu loklox arooro at ne Moroa i ruturun. Una lolos ti tong asu amisix i na ri limixin nunu me Krit, kusu dina lolos ti lok leven gugu nunuan. Na leven gugu nunuan i lox avukat la ik lok tooro limixin axap.

9 *Ketla nemen uta vetep mi levelinga at levempanga gamasa. Na levelinga i lok ngan ta levenasen at lavalabat at lubung mixin me Judaia. La i lok ngan bok levelinga ik lok to xeneng at Laulis Linga at ne Moses. Una ke xepe na levempanga, mila na levempanga noxo lok tooro limixin nunu.

10 *Una vaase sok nege taradi i lok leven ekarakat. Do neni move na lox axis epeseves limixin, una vaase sok amu box i. Dola neni noxo ronga res

---

* **3:4:** Ta 1:3   * **3:5:** 2 Ti 1:9; Ep 5:26; Jo 3:5   * **3:6:** Gu 2:17-18   * **3:7:** Ro 3:24   * **3:9:** 2 Ti 2:14,16,23   * **3:10:** Mt 18:15-17; 2 Jo 1:10

at levelinga ram, nemen utat kis etangas eburu min. **11** *Una lox i xuren mila limixin kerepmo lodoxoma atdi i xaxarang arup di la lorooro atdi i umsu mi laxakapmek. La mo laxakapmek teren i loxasuusu i do levelinga bok teren i lok kapmek.

Levelinga Loklox Axap

12 *Leventaba levelinga bok na, nenia ana tong i ru. Ana sak tiki ne Atemas kopla ne Tikikas saparav u. Dola nenin na rupot, nenin na lok kun u la una lolos ti vot pasa ia ro at lemenemen Nikopolis. Nenia anaba nemen go at leven gaaling at laavat.

13 *La una lok tooro avukat ne Sinas, laradi likling at levelinga, eburu mi ne Apolos at lavatpas atdu. Una lok taba du mi levempanga duk pakes tin ti mo lavatpas. **14** *La limixin axap atnedik, dina lolos amisik ti lok leven gugu nunuan kusu dinaba lox epovo lavakpakes atdi la dina lok tooro limixin petpes.

15 Nema eburu mi limixin nunu dik lok de, ma lox aanon lavapaase momo ru. Una raba bok lavapaase momo atnema rinedi limixin di etangas minema xeneng at lununu atnedi.

Letaba nabalamu na nemen eburu minemi axap. I ruturun.

---

* **3:11:** 1 Ti 6:3-5   * **3:12:** Ep 6:21-22   * **3:13:** Gu 18:24; 1 Ko 3:5-6; 16:12   * **3:14:** Ep 4:28; Ta 2:14; Mt 7:19

**Lenavolo Lovoang Kaala Maxat La Sam
The New Testament and Psalms in the Madak
Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen na Buk Song long tokples Madak
long Niugini**

copyright © 1995, 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Madak

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 9 Oct 2020

746cf984-10cb-5215-870d-023c1da5c00d